



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

24. Aliæ quæstiones eiusdem argumenti diluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

siue dominium domus ad habitandum, vel horti ad deambulandum, aut herbas, fructusque colligendos, vel sacrae aedis ad Diuina ministeria exequenda. Etenim in extrauag. Ioannis XXII. quae incipit: *Quia quorundam*, De verb. signific. dicitur: *Fratres Predicatores in altissima paupertate Christo famulari: tamen constat, eos aliquid in commune possidere, in eo etiam, quod attinet ad proprietatem, quod eorum Regulae, & statim non repugnat.*

Decimoquarto queritur, An si Titius testamentum legit Caro bona stabilia, annuae redditus, ea lege, ut ex eis annua Mendicantibus alimenta praebeat, eis liceat accipere? nam id videtur licere accipere. Finge tibi Religiosum ex aliquo Mendicantium Ordine, vel nauigantem, vel iter facientem, quid impedit, quin is iure alimenta recipiat ab eo, qui vna cum illo iter facit, aut nauigat? Quod autem licet ad tempus facere, quidni etiam in perpetuum, hoc est, ad vitam? **Respondet**, manifeste id eum Religiosa mendicitate pugnare, eosque peccare, qui admittunt haec bona alijs legata, ea lege, & conditione, ut ijs, quibus legantur, ipsis Religiosis praebere annua alimenta debeant. Si enim alium habeas tibi obligatum ad alimenta porrigenda, perinde fuerit, ac si habeas alimenta tibi obligata: ac proinde ius, & potestatem dicta alimenta exigendi, ac tuos in vltus conuertendi.

Decimoquinto queritur, An redditus annuus testamentis legatus Coenobio Fratrum Minorum, qui Obseruantes dicuntur, pro fabrica templi, vel sacelli, aut pro vino, cera, oleo, & vestimentis ad Missarum sacrificia facienda, & offerenda necessarijs, sit rarus, & firmus? **Respondet** Nauarrus in consil. 13. de testamen. esse, eo quod in cap. Exiit, De verb. signific. in 6. solum prohibetur, quod minus Fratres Minores accipiant legatum pro suo Collegio, Coenobio, & Capitulo; non tamen relictum ad Templi, vel Oratorij vsus necessarios: hoc enim non legatur ipsis Fratribus, sed sacris aedibus, & templis, quae Ordo ipse habet. Nec in Clement. Exini, De verb. signific. nec in Regula S. Francisci aliquid continetur, quo prohibeatur Ordo annuus redditus legatos recipere ad Ecclesiarum vsus, sed in alio modo legata, quae ad ipsorum Religiosorum victum, & vtilitatem spectent. **Mhi** tamen haec sententia dubia, & incerta esse videtur: propterea quod in cap. Exiit, De verb. signific. in 6. sit eis interdictum absolute, & simpliciter legatum rem immobilem admittere ea conditione, ut locent, vel colant, sed annuus redditus inter res stabiles connumeratur; ergo videtur simpliciter prohiberi. Nec obstat ratio Nauarri dicentis non esse legatum ad vsus ipsorum Religiosorum, sed ad templorum vsus: nam in eo capite absolute, & simpliciter prohibeatur legata rerum immobilium: ac ubi ius non distinguit, nec nos distinguere oportet.

Decimosexto queritur, An ius sit Franciscanis Fratribus accipere redditum annuum legatum alicui ea lege, ut quotannis curet a Fratribus Franciscanis certa Missarum sacrificia facienda? **Respondet**, minime ob rationem proximè assignatam, eo quod sit legatum rei immobilis ea lege, ut quotannis Franciscanis soluantur. Nauarr. consil. 4. de testament.

Caput XXIII

Aliae quaestiones eiusdem argumenti diluuntur.

Sancti Francisci Regula in iure institutionis quibusdam visa est dubia, & obscura, difficilis, & ardua; ut propterea necesse fuerit eam Romanorum Pontificum auctoritate declarari ad scrupulos e multorum animis euellendos, ad controuersias dirimendas, ad respondendum obtretorum calumnijs. Extant ergo in iure Canonico Romanorum Pontificum declarationes: Vna quidem Nicolai Tertij in cap. Exiit, De verb. signific. in 6. Altera, Clementis Quinti, in Clement. Exini, de verb. signific. & dux alia Ioannis XXII. quae incipit: *Quorundam*, & ad Conditionem, quae habeatur inter Constitutiones Ioannis XXII. De verb. signific. In praesenti igitur dicam, quicquid in huiusmodi Pontificijs Constitutionibus iuri communi insertis declaratum est de altissima Franciscani instituti paupertate, & mendicitate.

Primo queritur, An S. Francisci Regula suos professores ita Deo obliget, ut compellantur ad omnia Euangelica Christi consilia exequenda, eo quod se Regulam seruaturus pollicentur? Ea autem statim initio, & ad finem proponit, Euangelica perfectionis esse studendum, & eam esse obseruandam. **Respondet** Nicolaus Tertius in cap. Exiit, eos non ita, ut quaesitum est, Deo obligari, sed solum ad vota emissa seruanda, & ad ea, quae in Regula tanquam praecipua, aut prohibita exprimuntur, & ad ea, quae verbis praecipuum, vel prohibitionem significantibus praescribuntur.

Secundo queritur, Quenam in Regula praescribantur praecipua vim continentia? **Respondet** Clemens Quintus in Clement. Exini, De verb. signific. **Primum** non omnia, quae Regula constituit verbis imperatiui modi, quasi per affirmationem, vel negationem vtens, praecipua vim, & robur habere. **Deinde**, vbicumque in Regula ponitur hoc verbum, *Teneantur*, continere vim praecipua; & propterea id Fratres obseruare oportere. **Postremo** exprimit, quot, & quae in Regula continentur vim praecipua habentia, nimirum: *Non habere plures tunicas, quam vniam cum caputo, & altera sine eo: Calceamenta non deferre: Iter equitando non facere, nisi subit necessitas: Vt vestitu vili: Te iuuuim seruare a die omnibus Sanctis sacro, usque ad Natalem Domini; & singulis quibusque sextis ferijs per annu: Clericos Diuinum Officium recitare more, & ritu Romanae Ecclesiae; Ministros, & Custodes pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendum sollicitam curam habere: Si quis ex Fratribus egroues, aitos debere ei inferrire: Fratres predicare non posse in diocesi alicuius Episcopi, eo renuente: Nulli predicare licere, nisi a Ministro Generali, vel alijs, ad quos id pertinet, fuerit examinatus, approbatus, & ad hoc munus institutus: Fratres, qui seuerim se Regulam obseruare non posse, debere ad suos Ministros adire: Omnia, quae ponuntur in Regula ad genus, & summi habitus, tam Nouitiorum, quam Professorum, nec non ad modum professionis, & ad professionem spectantia, nisi recipientibus quoad habitum Nouitiorum, sicut dicitur Regula, secundum Deum aliter videatur, ab omnibus Fratribus, ut obligatoria esse seruanda. Haec in illa Clementina.*

Tertio

Tertio queritur, An Franciscanorum paupertas Voto promissa, omnem proprietatem, ac dominium rerum communiter, & priuatim excludat? Respondet idem Pontifex, tantam esse, vt Religiosi Franciscani nihil communiter, & priuatim possidere queant, in quo eorum paupertas à ceterorum Mendicantium paupertate distinguitur. Ceteri enim Mendicantes, nec ratione Regulae, nec Voti prohibentur, saltem modicum aliquid communiter possidere: nam etsi annuos redditus, aliaue stabilia bona in commune non habent, nihilominus habent dominium, & proprietatem domorum, in quibus habitant, hortorum, in quibus deambulant, & ex quibus olera colligunt ad suum tantum usum, & commodum, & sacrarum aedium, in quibus diuina tractare solent.

Quarto queritur, An Franciscanorum paupertas, qua sese abdicant rebus omnibus tum communiter, tum priuatim, sit iuri, & rationi consentanea? Fuerunt enim olim calumniatores, qui obiecerunt illis, eiusmodi paupertatem non esse bonam, eo quod nullo modo, aut saltem ægrè obseruari possit, essetque præter omne ius, & Monasticorum Ordinum, & aliorum etiam Mendicantium morem, & præter Christi Domini, & Apostolorum exemplum. Nam de Christo Euangelium commemorat loculos habuisse, & de Apostolis in eorum Actibus refertur, eos ex bonis, quæ in commune possidebant, vixisse. Verùm respondit Nicolaus Pontifex, Franciscanorum Fratrum paupertatem non solum seruari posse, sed licere cuique eam voto profiteri; & cū Dei causa suscipiatur, esse sanctam, & magni meriti, & fructus apud Deum, quam Christus, & verbo docuerit, & vitæ exemplo firmauerit: eo quod etiam si loculos habuerit, in illis infirmorum personam suscepit, egitque quod est infirmorum, quorum etiam personam interdum in fuga sustinuit. Definit quoque idem Pontifex, eam paupertatem non solum esse magni meriti, & perfectionis, sed eo maiorem, quo magis suos professores à temporalibus bonis arceat, ac remouet.

Quinto queritur, penes quem sit proprietas, & dominium eorum bonorum, quibus Franciscani vtuntur? Respondet idem Pontifex, Domorum quidem, quas incolunt, hortorum, temporum, Oratoriorum, librorum, & supellectilium, quibus ad victum, vestitum, cultum, & ministerium Diuinum, & literarum studium vtuntur, proprietatem ad Ecclesiam Romanam pertinere, eorum verò, quæ ex priorum hominum donationibus, & largitionibus accipiunt, quæque in numero, pondere, & mensura consistunt, & vltimo ipso consumuntur, dominium esse penes eos, qui ea donant, & proinde tales habere ius repetendi, & reuocandi donata, donec ea ipsi Franciscani consumperint, siue in alios transtulerint, donando, vendendo, vel permutando.

Sexto queritur, Quidnam iuris Franciscani habeant in bonis, quibus vtuntur? Respondet Pontifex, in rebus sunt quatuor, aut quinque iura; dominium, quod est ius vtendi re in quemlibet usum lege permissum; Possessio, id est, ius legitimum insistendi rei corporali. Vtusfructus, quod est ius legitimum vtendi fructibus rei in omnem usum, salua eius substantia; & vsus iuris, videlicet, legi-

tima facultas, & potestas vtendi fructibus rei in proprium commodum integra eius substantia; & vsus facti, qui nullum est ius, sed solum facultas vtendi fructibus rei ad nutum, & voluntatem veri domini. Franciscani nullum ius habent, sed simplicem tantum modo, ac nudum facti usum; & proinde eos declarat Pontifex vt bonis instar seruorum, qui nutu, & voluntate domini nudum usum tantum rerum habent. Quo fit (ait idem Pontifex) vt Franciscani bonorum usum non habeant, ad superflua, & vana, sed tantum ad necessaria, quibus egent ad victum, vestitum, cultum diuinum, literarum studium, & cetera generis eiusdem.

Septimo queritur, Quibus modis Franciscani iure res ad vius necessarios acquirant? Respondet Pontifex, tribus modis; Aut vltro, & liberaliter sibi donata recipiendo; Aut mendicando humiliter; Aut laboriosè conquirendo.

Octavo queritur, Qua ratione liceat Franciscanis vt pecunijs, cum eorum Regula præcipiat, ne eas per se, vel per alium accipiant, & contrectent? Ait Pontifex licere eas non quidem apud se priuatim, aut communiter retinere, sed apud Procuratorem, quem Syndicum vocant, qui illas in vsus necessarios det, & impendat; non quidem nomine ipsorum Franciscanorum, quorum pecunie non sunt, sed nomine eorum, qui dederunt, ad vsus ipsorum necessarios, ad quos, inquam, vsus tuta conscientia petuntur, recipiuntur, & asseruantur apud Procuratores. Et Clemens Quintus in *Clement. Exiij. De verb. signif.* declarauit non licere Fratribus pecunias recipere per se, vel per alios, asseruare, vel retinere quæstus gratia, aut in alios vsus, quàm vitæ necessarios. Item, fas quoque illis non esse ab eis, qui pecunias custodiunt, aut retinent, rationem earum exigere, ac si veri domini essent.

Nono queritur, Quo modo licitum sit Franciscanis sibi res testamento legatas recipere? Respondet Pontifex, nō licere illis stabilia bona recipere, nec item hortos, ita vt eorum fructus locent, vel vendant, sed ad proprios duntaxat necessarios vsus: qua ratione etiam domos ad habitandum iure possident; pecunias verò, libros, & alia supellectilia, ad ministerium, & cultum Diuinum, vel ad literarum studium, vel ad alias impensas necessaria, tuto recipere, immò etiam petere, dummodo id faciant ad subueniendum necessitatibus præteritis, præsentibus, vel etiam futuris, probabiliter tamen sequentibus.

Decimo queritur, An tuta conscientia Franciscani habeant granaria, & cellaria ad frumentum, vinum, oleum, & his similia asseruanda? Respondet Ioannes XXII. in *Constitutione. Quia quorundam, De verb. signif.* tūtò ea habere, hac tamen lege, vt non nisi pro necessitatibus præteritis, vel præsentibus, vel etiam futuris, quæ facillè contingēt, subleuandis, ea habeant.

Vndecimo queritur, An duas habere tunicas Franciscanis sit licitum? Respondet Nicolaus Tertius in *Constitutione, Exiij.* vnā eis licere habere tunicam cum caputio, & alteram sine illo. Quod eatenus concessum est, vt dum alteram tunicam lauant, altera induantur. Quæ nimirum ratio in duobus capitijs locum non habet, cum alterum

tantum eorum sufficiat. Idem declarauit Clemens Quintus in *Clementina, Exiij, De uerborum significatione.*

Duodecimò queritur, An ijs, quæ definit in *cap. Exiij, De uerb. signifi.* Nicolaus Tertius, aliqua ratione aduersetur illa, quæ constituit Ioannes XXII. in tribus Constitutionibus editis, nempe, *Ad Conditorem, & Cum inter, & Quia quorundam, De uerb. signifi.* Huic dubitationi antequam respondeam, illud prænotandum arbitror, tempore Ioannis XXII. Franciscanam familiam, satis grauem, & molestantem persecutionem pertulisse; ob certas quasdam quaestiones tunc primum erumpentes, de Paupertate, quæ Franciscani profiteri se passim prædicabant; nil scilicet proprium priuatim, aut communiter se habere: eamque paupertatem esse arctissimam, & institutam primum, ac susceptam à Christo Domino, & Apostolis, ut potè quam ipsi, & uerbo, & uitæ exemplo tradiderint: quo etiam tempore uidebat Marsilius, quidam de Menandrino dictus, Patavinus, qui cum alijs quibusdam docebat Christum, eiusque discipulos nihil unquam proprium priuatim, aut communiter habuisse, sed nudum tantum, ac simplicem usum rerum. Franciscani uerò sese tuebantur auctoritate Romanorum Pontificum Gregorij Noni, Innocentij Quarti, Alexandri Quarti, & Nicolai Tertij. Qui quidem Constitutionibus editis, & S. Francisci Regulam confirmauerant, & apertè docuerant eos nihil proprium priuatim, aut communiter possidere: dominiumque, ac proprietatem domorum, officinarum, templorum, oratoriorum, librorum, & supellectilium, quibus utebantur ad victum, vestitum, studium, & cultum Diuinum, esse penes Ecclesiam Romanam, cuius nomine Procuratores ab ipsis Franciscanis constituti in iudicio, & extra illud de his rebus agebant: dominium uerò pecuniarum, aliarumque rerum similitè eis donatarum, ad eos, qui donauerant pertinere; ipsos uerò solum usum habere, Tunc temporis Ioannes XXII. qui Franciscanis erat subinfensus occasione quorundam Franciscanorum, qui ipsi Pontifici aliqua obiebant, quorum capita fuere Michaël de Cesena Minister Generalis, & Guilielmus Ocham, Theologus insignis, Constitutionem edidit, cuius initium est, *Ad Conditorem*, quæ uidebatur aliqua ex parte pugnare cum Constitutione Nicolai Tertij. *Exiij.* Etenim Ioannes XXII. primum ait, nihil profuisse Franciscanis, quòd Romani Pontifices sui antecessores sibi reseruauerint dominium rerum, quibus ipsi utebantur, eo quòd in iudicio, & extra illud, de bonis, quæ habebant, litigarent, perinde, ac si veri domini essent. Ait deinde, abdicationem, qua tum priuatim, tum communiter se rebus suis abdicant Franciscani, nihil ad maiorem perfectionem Christianæ uitæ, nihil ad maiorem paupertatem pertinere. Immo in *Constitutione, Quia quorundam*, id probat ex eo, quòd Gregorius Nonus expressim definierit, Fratres Prædicatores, & Minores in arctissima paupertate, Christo pauperi famulari: Et tamen constat, inquit, ipsos Prædicatores habere in cõmune etiam proprietatem aliquarum rerum; quod eorum Regulæ, & statui non repugnat. Et respõdet ei, quod Innocentius Quintus antecessor dixerat, arctissimam paupertatem

esse, pauca propria habere propter Deum; arctiorem, quæ nulla propria habet priuatim, quamuis communiter habeat: arctissimam, quæ nihil propriam habet in hoc mundo priuatim & communiter: Respondet, inquam, id non ut Pontificem dixisse, sed tanquam priuatam personam; nimirum F. Petrum de Tarantasia, ut ibidem ait, Tertio, inquit, usum in re, quæ ipso facto consumitur, non posse constitui, nec haberi separatim à dominio. Hoc ille probat ex iure, & ratione, & ex mente ipsius Pontificis Nicolai Tertij. Nam si quis eiusmodi res iure uendit, donat, uel permutat, uerè dominium earum rerum habet. Item, dominium in his rebus separatim ab usu, est prorsus inutile, & propterea si Franciscani usum haberent, & Ecclesia Romana dominium, nihil utilitatis inde Ecclesia Romana perciperet. Accedit, inquit, quod iura, & leges manifestè definiunt, in huiusmodi rebus non posse usum à dominio seungi: alioqui enim tum usum, tum dominium harum rerum esset pecunia seorsum æstimabile. Præterea, aut Franciscani licitè utuntur his rebus, aut non: Si secundum, ergo utendo peccant, quod est absurdum. Si primum, ergo iure utuntur; Id enim licitè fit, quod iure fit; & prouide usum iuris habent, non tantum facti. At usus iuris in rebus his à dominio minime distinguitur. Postremò inquit, non est uerisimile mentem Nicolai Tertij fuisse, reseruare sibi dominium unius oui, siue casei, aut frustuli panis, & aliorum usu consumptibilium, quæ sæpè ipsis Fratribus ad consumendum statim, alioqui breui peritura, conferuntur. Quarto idem Ioannes XXII. reseruato Romanæ Ecclesiæ dominio Ecclesiarum, seu Templorum, Oratoriorum, Officinarum, domorum, librorum, & aliorum supellectilium, quæ Franciscani habebant, uel in posterum erant habituri, abijcit dominium cæterarum rerum, quæ usu consumuntur, & renouat suorum antecessorum priuilegia: quibus tale dominium Ecclesiæ Romanæ reseruauerant. Prohibet etiam, quo minus in iudicio, uel extra illud Procuratores à Fratribus constituti nomine Ecclesiæ Romanæ de talibus rebus deinceps litigent: nec in cæteris quicquam derogat Pontifex Regulæ sancti Francisci. In Constitutione, *Cum inter*, definit, hæreticam esse sententiam asserentem, Christum, ac eius Apostolos nihil proprium priuatim, aut communiter habuisse, & sic nec ius ullum utendi rebus acceptis, nec uendendi, seu donandi, & ex ipsis alia acquirendi: Quæ, inquit, sententia expressim cum Euangelio pugnat, ubi Christum, & discipulos eius loculos habuisse, legimus, & aliqua emisisse, & prætium soluisse. Deinde cum Guilielmus Ocham, & alij quidam calumniarentur ipsum Ioannem XXII. tanquam hæreticum, duasque eius prædictas Constitutiones tanquam plenas erroribus carperent, & damnarent, edidit & aliam Constitutionem huius principij, *Quia quorundam*, ubi omnia à se in duabus illis Constitutionibus definita confirmat, & obrectatoribus suis, calumniatoribusque responderet. Atque hæc quidem de tota lite, quæ, ut ait Cardinalis Zabarella, cõturbauit ea tempestate quamplurimos.

Tota igitur quaestio praesens est, An Decreta Ioannis XXII. in hac controversia pugnent cum Constitutione Nicolai Tertij. Quidam opinantur Ioannem XXII. ante obitum, sua, quae in hanc rem ediderat, Decreta reuocasse: Quae quidem opinio mihi non placet, quoniam ea iuri communi sunt inserta. Aiunt alij nequaquam sibi esse contraria horum statuta Pontificum; cum Nicolaus solum doceat, in rebus, quae in usu non consumuntur, dominium ab usu separari, & fecerit. Ioannes vero XXII. de rebus, quae usu ipso consumuntur, sermonem habet. Caeterum nec hoc mihi placet: nam uterque Pontifex agit de rebus, quae usu consumuntur: & vnus quidem affirmat dominium ab usu separari, alter vero negat. Postremo, alter affirmat nihil proprium priuatum, & communiter possidere, esse paupertatis arctissimae, & perfectissimae vitae, alter negat, nimirum Ioannes XXII.

Mihi videntur in huiusmodi controversia sane dubia, & perplexa, nonnulla contineri, quorum alia pertinent ad quaestiones facti, alia ad quaestiones iuris. Quaestio facti est, quod antecessores Ioannis XXII. dominium suppellectilium, quibus Franciscani vtuntur, Romanae Ecclesiae reseruauerint: Ioannes XXII. ait, non fuisse eorum mentem reseruare, vel saltem si reseruauerunt, se tale dominium deponere. Ad Fidem vero, vel mores non pertinet quaestio facti, nec quod vnus Pontifex priuet se dominio etiam, quod alius sibi voluit retinere. In facto etiam consistit, quod antecessores Ioannis XXII. voluerint, vt Procuratores Franciscanorum in iudicio, vel extra illud, nomine Ecclesiae Romanae de huiusmodi bonis agerent: Ioannes XXII. prohibuit, quo minus in posterum agerent. Facti etiam quaestio est, an talis dominij reseruatio, quam antecessores Ioannis XXII. probauerant, ipsis Franciscanis profuerit, an secus. Nam Ioannes XXII. asserit nihil profuisse, quia ipsi Fratres nihilominus in iudicio, & extra illud litigabant, tanquam dominorum suarum: qui certe illorum Fratrum abusus videtur fuisse. Quaestiones iuris sunt, an Christus, & Apostoli proprium quid aliquando in commune habuerint: in qua Ioannes XXII. definit esse haereticam sententiam, cum scripturis pugnantem, asserere eos nihil vnquam proprium habuisse: in quo nihil cum Decretis Nicolai Tertij pugnat, qui etiam aperte fateatur Christum, & Apostolos aliquid proprium in commune habuisse, veluti loculos, & id genus alia. In hac itaque controversia nequaquam sibi Pontifices aduersantur: & certa, ac firma est definitio Ioannis XXII. quae cum sacris literis congruit Christum eiusque discipulos aliquando in commune aliquid possedisse: sed Nicolaus Tertius verissimè etiam definit, eos habuisse quidem proprium in commune aliquando; sed nihilominus docuisse etiam summam paupertatem in eo, quod aliquando nihil proprium habuerint. Neque enim haec duo secum inuicem pugnant, Christum, & Apostolos nihil proprium in commune aliquando habuisse, & aliquando habuisse: nam diuersis temporibus vtrumque Christus vitae suae exemplo docuit, vt perfectis, & minus perfectis viam perfectionis ostenderet. Iuris quoque quaestio est,

paupertas, quae nihil proprium priuatum, & communiter possidetur, sit nec ne maior vitae Christianae perfectio. Et quidem Nicolaus Tertius videtur definit: esse maiorem, cum affirmat Christum in loculis, quos habebat, infirmorum minusque perfectorum personam sustinuisse: & Fratres Minores eo ipso, quod nihil in commune possident, magis à temporarijs bonis remotos perfectiori vitae studere: at verò Ioannes XXII. videtur oppositum definire voluisse, in eo quod tradit Praedicatorum, & Minores in arctissima viuere paupertate, nec proprietatem rerum in commune, quicquam de perfectione vitae Christianae detrahere. Immo addit praedictus Pontifex Innocentium Quintum, cum docet, arctam esse Paupertatem, quae pauca quaedam priuatum, & communiter possidentur: arctiorem, cum nihil proprium priuatum, sed in commune tantum possidetur: arctissimam cum nulla rei proprietate priuatum, & communiter habetur, id dixisse tanquam priuatum personam, non tanquam publicam. Equidem negari non potest, nonnulla ex parte Ioannem XXII. & Nicolaum III. sibi inuicem in speciem aduersari; sed in re tamen, quae minimè ad Fidei, & morum decreta pertineat: nec omni ex parte verè, sed in speciem tantum, nomine, non re ipsa. Neque enim Ioannes XXII. inficiari vult maiorem esse paupertatem, cum omnia propria priuatum, & communiter abijcimus; sed id vnum solummodo contendit; maiorem non in hoc Christianae vitae perfectionem inesse; cum perfectio Christiana sit Charitas, paupertas verò, perfectionis acquirendae instrumentum; quare in minus arcta paupertate maior vitae perfectio aliquando consistit. At verò Nicolaus Tertius definit, paupertatem arctiorem eam esse, quae se homines abdicant, priuatum, & communiter rebus; ac proinde Dei causa, hoc est, charitate suscipiam, esse maioris fructus, & praemij apud Deum.

Tertia iuris quaestio, atque controversia inter eos Pontifices est, an in rebus, quae usu consumuntur, Vfus à dominio seiungi queat. Nicolaus Tertius aperte tradit Vsum iuris minimè à Dominio separari; bene tamen Vsum facti: & Fratres Minores facti duntaxat vsum habere, non iuris. Ioannes verò XXII. oppositum omnino videtur ostendere: in quo etiam non nihil, & potius in speciem, quam re ipsa videntur ij duo Pontifices sibi esse contrarij. At quaestio haec ad Fidem, & mores non pertinet, sed ad ius Ciuile. Et si diligenter vtriusque Pontificis rationum, & argumentorum momenta ponderemus, probabilior, & verior videtur Nicolai Tertij sententia, quam Ioannis XXII. Quod vt commodius percipiatur, sciendum est, Vsum facti esse duplicem, vnum licitum, & proinde iustum, cum rem in nostrum vsum consumimus, vtputa oleum, vinum, panem, vestem, pecuniam, & huiusmodi caetera, sed nutu, & voluntate veri domini, qui potest rem suam repetere, quamdiu consumpta à nobis non est: qualem vsum habet seruus, & etiam is, qui ab aliquo ad conuiuium inuitatur. Alter verò vsum facti est illicitus; vt cum fur rem furtiuam in aliquos vsus impendit, vterque vsum à dominio seiungitur, eo quod dominium est ius, & facultas vtendi re in quemlibet vsum, sed quae ex al-

terius nutu, & voluntate non pendeat. Fratres igitur Minores tanquam conuiuæ quidam, vel à Romano Pontifice, vel ab ijs, qui ipsis eleemosynas largiuntur, inuitantur, quibus nempe victus, vestitus, & cætera ad studium, cultum, ac ministerium diuinum necessaria subministrantur. Argumenta verò Ioannis XXII. probant quidem vsum iuris, qui est facultas vtendi rebus in proprium commodum, salua earum substantia, à dominio minime separari in ijs, quæ vsu consumuntur, quando talis facultas ita nostra est, vt nõ sit alienæ voluntati subiecta: sed hic vsus non est facti, nec cadit in Fratres Minores. Cum ergo quaeritur, num Frater Minor, quum edit panem, licitè consumat? Respondeo, licitè consumere. Cum deinde infertur, ergo iustè: Non nego. Cum subinde, ergo habet vsum Iuris: Distinguo. Habet quidem vsum facti licitè, ac iustè, quia voluntate Domini panem edit, & consumit; sed non tamen vsum iuris habet, qui ipsi absque alterius nutu, & voluntate conueniat: talis enim vsus, qui ex aliena voluntate non pendet, dominium tribuit, ac præstat in pane.

IOANNIS AZO-
RII LORCITANI, E SO-
CIETATE IESV,
INSTITVTIO
NVM MORALIVM,
LIBER XIII.
CAPVT PRIMVM.

De certis quibusdam Priuilegijs, Ordini-
bis Religiosorum Mendican-
tium concessis.

PRI MO quaeritur, Quo modo, quaque occasione Fratrum Mendicantium Ordines fuerint prima sua priuilegia consequuti. Antequam Mendicantium Ordines fundarentur, florebant, ab antiquis Ecclesiæ temporibus Monachorum, & Canonicorum etiam Regularium instituta: erecti verò, & stabiliti Mendicantium Ordines, multa præter Monachorum commune ius, institutum, morem, ac disciplinam solitam introduxerunt, non sine causa videntur, ideoque non multò post, maleuolorum, & obreptatorum calumnijs, ac molestijs appeti, & infestari cœperunt: Nec vulgares homines eos vexauerunt, sed literati, & docti, qui studio nescio quo pietatis, ac veritatis adducti, & perimori videbantur. Guilielmus quidam in oppido Amatoris apud Sequanos natus, idemque Bellovacensis Canonicus, & Odo cognominatus, de Duaco, Giraldus Sigerius, & alij Doctores Pari-

sienfes Sorbonici, non solum in templis ad populum habitis concionibus, & in scholis publicis disputationibus, sed etiam scriptis libris multos errores in Vulgus sparsere; docentes Religiosos, siue Fratres Mendicantes fas non esse docere, concionari, sacras poenitentium confessiones audire, Sacramenta ministrare: debere item eos suis manibus laborare ad victum, & vestitum sibi comparandum; & omnino eos, qui corporis viribus valerent, ad laborandum esse adigendos: Ad hæc, non licere eis secularium Doctorum, ac Magistrorum numero adscribi, ad honorificos eorum gradus, & titulos prouehi, & insignia deferre: tadem nemini ius esse se suis rebus vniuersim abdicare, nec esse licitum ei, qui firmo corpore fit, viribusque sanis, & integris, ex cibo mendicato viuere, & sustentari.

Hæc calumnijs, & erroribus sparsis, illi Theologi, vehemèter sanctæ Parisiensis Academiæ conturbauerunt: vt proinde S. Thomas opusculum exiguum ediderit cõtra impugnantes Religionem: Sanctus quoque Bonauentura Apologia, & Opusculis conscriptis eos egregiè confutauit: Alexander item Halensis non nihil in eandem sententiam scripsit, eiusmodi persecutionis procella excitata videtur Apostolicam Sedem tenente Innocentio Quarto. Porro Guilielmus ille, ab Alexandro Quarto est Romam euocatus, vbi auditus, conuictus, & damnatus Beneficijs omnibus spoliatus esse perhibetur, eiusque liber publicè igni exustus, & ipse auctor à sancto Ludouico huius nominis IX. Francorum Rege, tota Francia expulsus, & eiectus. Giraldus verò graui paralyti, & fœdâ lepra consumptus interijt. Guilhelmi autem liber ille, sic inscribatur. *Tractatus breuis de Periculis nonisimorum temporum ex Augustini doctrina collectum.* In eo libello continebantur contra Mendicantium Regularium cœtus eiusmodi errores: Mendicantes Fratres esse in statu periculoso, nec saluos esse posse: Non licere alicui omnia bona spontè relinquere, nec cibo mendicato viuere, etiam Christi causa: Lethaliter peccare largientes eleemosynas Fratres Mendicantibus. Itè quicquid scriptura refert de falsis prophetis, falsis Apostolis, & Antichristi nuncijs, intelligi de Religiosis mendicis. Et hæc fuit prima excitata tempestas, contra Mendicantium Ordines, qui subesse, & parere Academiæ Parisiensis recusabant.

Secunda exoriri cœpit sub Innocentio III. qui præcepit, ne Mendicantium Ordines admitteret: et seculares homines ad Diuina officia audieda diebus Dominicis, ac festis: Ne item conciones haberent ad populum in suis templis, donec omnia in singulis parochijs Missarum sacrificia facta essent; nec vllas confessiones audirent absque Parochorum permisso, & concessu. Ne vsquam concionarentur Episcopo concionante, vel alicubi concionem audiente. Item, si in eorum templis aliqui sepelirentur, ipsi Mendicantes certam pensionem Parocho soluere intra octo dies, etiam si Parochus nihil omnino petisset.

Inde Parisienses Sorbonici supra nominati Doctores ansam arripuerunt publicè docendi, priuilegia Pontificum Mendicantibus concessa, in quibus eis dabatur facultas confessiones excipi-

endi, &